

Tao Absolut

Calea subtilă către iubire,
fericire și adevăr

Despre *TAO TE CHING*, de Lao Tzu

OSHO

Traducere:
Carmen Ștefania Usta

EDITURA MIX
CRISTIAN 2016

Culegere: Carmen Ștefania Usta
Tehnoredactare: Florin Druțu
Corectură text: Tudor Chirilă
Concept grafic/ Design: Ciprian Burcovschi
Consilier editorial: Florin Zamfir

Autorul și editorul nu dau niciun fel de garanții exprese sau implicite referitoare la conținutul acestei cărți. Prin urmare, cititorul își asumă întreaga responsabilitate pentru utilizarea informațiilor cuprinse în această carte.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
OSHO

Tao absolut : calea subtilă către iubire, fericire și adevăr /
Osho ; trad.: Carmen Ștefania Usta ; ed.: Florin Zamfir. - Cristian :
Mix, 2016

ISBN 978-606-8460-53-6

I. Usta, Carmen Ștefania (trad.)
II. Zamfir, Florin (ed.)

294.3

Copyright @ 1975, 2009 OSHO International Foundation, Switzerland.
Pentru mai multe informații vizitați www.osho.com copyrights

Titlul original: ABSOLUTE TAO: Subtle is the way to love, happiness and truth

Această carte cuprinde transcrierea seriei de discursuri cunoscute sub numele de Absolutul Tao, ținute în public de Osho. Toate discursurile lui Osho au fost publicate integral sub formă de carte tipărită, dar sunt disponibile și sub formă înregistrată audio. Înregistrările audio și arhiva completă a textelor pot fi găsite în Biblioteca Osho la www.osho.com/library.

OSHO este o marcă înregistrată a Osho International Foundation. Pentru mai multe informații vizitați www.osho.com/trademark.

Romanian translation: Copyright © 2016 Editura Mix.
Toate drepturile asupra prezentei ediții în limba română aparțin în exclusivitate Editurii Mix.

Pentru informații actuale și comenzi vizitați site-ul nostru:
www.edituramix.ro sau contactați-ne la:
tel.: 0720 499 494; fax: 0268 257 811
e-mail: contact@edituramix.ro

CUPRINS

Prefață	vii
CAPITOLUL 1 Despre tao absolut	1
CAPITOLUL 2 O viață obișnuită	31
CAPITOLUL 3 Despre caracterul lui tao	59
CAPITOLUL 4 Spațiu gol	91
CAPITOLUL 5 Pericolele succesului în exces	119
CAPITOLUL 6 Nu există niciun înțeleș	147
CAPITOLUL 7 Despre utilitatea neființei	169
CAPITOLUL 8 Starea de martor	189
CAPITOLUL 9 Despre înțelepții din vechime	213
CAPITOLUL 10 Înțelepciune și înțelegere	243
Despre autor	271
Centrul internațional de meditație Osho	273
Alte cărți de Osho	277

rugăciuni, preoți, ritualuri – asta e frumusețea lui. De aceea eu nu îi spun doctrină, nu-i spun nici religie, ci spun că e înțelegere pură.

Osho

Tao: poarta de aur, Vol. 1

CAPITOLUL 1

Despre tao cel absolut

Lao Tzu spune despre tao cel absolut:

*Tao care poate fi rostit
nu este tao cel absolut:*

Iar despre existența opușilor aflați în interdependență, el spune:

*Când oamenii Pământului cunosc
cu toții frumusețea ca fiind frumusețe,
apare (recunoașterea) urâteniei.
Când oamenii Pământului cunosc
cu toții binele ca fiind bine,
apare (recunoașterea) răului.*

De aceea:

*fința și nonfința depind una de alta întru creștere;
greul și ușorul depind unul de altul întru desăvârșire;
lungul și scurtul depind unul de altul întru contrast;
înaltul și scundul depind unul de altul întru poziție;*

Libris

Respect p

*tonurile și vocea depind unele de altele
întru armonie; cărți
în față și în spate depind unul de altul
întru companie.*

Astfel Înțeleptul:

*Se ocupă de treburi fără să acționeze;
predică doctrina fără cuvinte.*

*Toate lucrurile se ivesc,
dar el nu-și întoarce fața de la ele;
el le dă viață, dar nu pune stăpânire pe ele;
acționează, dar nu își însușește;
realizează, dar nu își revendică meritul.*

*Și tocmai pentru că nu își revendică
meritul câtuși de puțin,
meritul nu-i poate fi luat.*

Vorbesc despre Mahavira fiindcă face parte din datoria mea; inima mea nu e niciodată cu el. E prea matematic. Nu e mistic, nu are o poezie a ființei. E măreț, iluminat, dar e ca un vast deșert; nu ai cum să dai nici măcar peste o singură oază în el. Dar pentru că m-am născut jainist, trebuie să plătesc unele datorii. Vorbesc despre el din datorie, dar inima mea nu e acolo; vorbesc numai din minte. Când vorbesc despre Mahavira, vorbesc ca unul din afară. El nu e în mine, iar eu nu sunt în el.

Același lucru este valabil în cazul lui Moise și al lui Mahomed. Nu simt nevoia să vorbesc despre ei; n-am vorbit despre ei. Dacă nu m-aș fi născut jainist, n-aș fi vorbit nici despre Mahavira. De multe ori, discipolii mei mahomedani sau discipolii mei evrei vin la mine și mă întrebă: „De ce nu vorbești despre Mahomed sau despre Moise?” E dificil să le explic. De multe ori, uitându-mă la fețele lor, hotărâsc că voi

vorbi; de multe ori trec iar și iar prin cuvintele lui Moise și ale lui Mahomed, și din nou amân să vorbesc despre ei. Aceștia nu fac să sune niciun clopoțel în inima mea. N-ar fi ceva viu – dacă aș vorbi, ar fi ceva mort. Nici măcar nu simt vreo datorie față de ei așa cum o simt față de Mahavira.

Aparțin cu toții aceleiași categorii: sunt prea calculați, extremiști; ratează extrema opusă. Sunt note singulare, nu armonii, nu simfonii. O notă singulară are frumusețea ei – o frumusețe austeră – dar e monotonă. O dată la un anumit răstimp merge, dar dacă continuă, te plictisești; ai vrea să înceteze. Personalitățile lui Mahavira, a lui Moise și a lui Mahomed sunt precum note singulare: simple, austere, chiar frumoase, din când în când. Dar dacă i-aș întâlni pe Mahavira, pe Moise sau pe Mahomed pe stradă, i-aș saluta respectuos și aș fugi.

Vorbesc despre Krishna. E multidimensional, supraomnesc, miraculos, dar pare mai degrabă un mit decât un om real. E atât de extraordinar încât nu poate exista. Pe acest pământ, oameni atât de extraordinari nu pot exista, ei există numai ca un vis. Iar miturile nu sunt altceva decât vise colective. Întreaga umanitate le-a visat – frumoase, dar cu neputință de crezut. Vorbesc despre Krishna și-mi place s-o fac, dar îmi place așa cum îmi plac poveștile frumoase, așa cum îmi place să spun o poveste frumoasă. Însă nu e ceva cu prea multă semnificație – o bârfă cosmică.

Vorbesc despre Iisus Hristos. Simt o adâncă duioșie față de el. Mi-ar plăcea să sufăr împreună cu el și mi-ar plăcea să-i car crucea o bucată de drum, mergând umăr la umăr cu el. Dar rămânem paraleli, nu ne întâlnim niciodată. El e atât de trist, atât de împovărat – împovărat de nefericirile întregii umanității. Nu poate să rădă. Dacă mergi prea multă vreme alături de el, te vei întrista, îți vei pierde râsul. O atmosferă posomorâtă îl înconjoară. Am simțăminte față de el, dar n-aș vrea să fiu ca el. Pot să merg alături de el o vreme și să împart cu el povara lui, dar după aceea drumurile noastre se despart. Avem

căi diferite. El e bun, dar prea bun, aproape neomenesc de bun.

Vorbesc despre Zarathustra – foarte rar, dar îl iubesc ca pe un prieten. Poți să râzi împreună cu el. Nu e moralist, nu e puritan; se poate bucura de viață și de tot ceea ce oferă viața. Un prieten bun; ai putea fi împreună cu el pentru totdeauna, dar e doar un prieten. Prietenia e bună, dar nu suficientă.

Vorbesc despre Buddha – îl iubesc. L-am iubit de-a lungul secolelor, pe parcursul multor vieți. E imens de frumos, extraordinar de frumos, superb. Dar nu e pământean, nu pășește pe pământ. Zboară pe cer și nu lasă urme. Nu poți să-l urmezi, nu știi niciodată pe unde ar putea fi. E ca un nor. Uneori îl întâlnești, dar e doar din întâmplare. Și e atât de rafinat încât nu poate prinde rădăcini în acest pământ. E merit unui cer mai înalt. În felul acesta, e unilateral. Pământul și cerul nu se întâlnesc în el. E celest, dar lipsește partea pământeană. E precum o flacără, frumos – dar nu există untdelemn, nu există vas. Vezi flacăra, dar ea se ridică tot mai sus și mai sus, n-o ține nimic pe pământ. Îl iubesc, vorbesc despre el din inimă, dar rămâne totuși o distanță. Distanța aceasta rămâne întotdeauna în fenomenul iubirii; te apropii tot mai mult și mai mult, dar chiar și în apropierea aceea rămâne o distanță. De aici vine nefericirea tuturor celor care iubesc.

Vorbesc despre Lao Tzu într-un fel cu totul diferit. Nu am niciun fel de relație cu el, fiindcă chiar și pentru a avea o relație e nevoie de o distanță. Nu-l iubesc, căci cum ai putea să te iubești pe tine însuși? Când vorbesc despre Lao Tzu, vorbesc ca și cum aș vorbi despre mine însumi. Ființa mea e una și aceeași cu a lui. Când vorbesc despre Lao Tzu, e ca și cum m-aș uita în oglindă: cea reflectată e propria mea față. Când vorbesc despre Lao Tzu, sunt cu el în mod absolut. Nici chiar să spun „cu el în mod absolut” nu e adevărat – eu sunt el, el e eu.

Istoricii se îndoiesc cu privire la existența lui. Eu nu mă pot îndoii de existența lui, căci cum aș putea să mă îndoiesc de propria mea existență? În momentul în care eu am fost posibil,

el a fost real pentru mine. Chiar dacă istoria dovedește că el n-a existat niciodată, pentru mine nu contează; trebuie să fi existat fiindcă exist eu – eu sunt dovada. Pe parcursul zilelor următoare în care voi vorbi despre Lao Tzu, nu va fi ca și cum aș vorbi despre altcineva. Vorbesc despre mine însumi – ca și cum Lao Tzu ar vorbi sub un nume diferit, sub o *nama-rupa* diferită, o încarnare diferită.

Lao Tzu nu e ca Mahavira, nu e deloc matematic, și cu toate acestea e foarte, foarte logic în nebunia lui. Are o logică nebună! Când vom pătrunde în spusele lui, veți începe să o simțiți; nu e foarte evidentă, nu e vizibilă din prima. El are o logică a lui: logica absurdității, logica paradoxului, logica unui nebun. Lovește tare.

Logica lui Mahavira poate fi înțeleasă chiar și de orbi. Pentru a înțelege logica lui Lao Tzu va trebui să-ți crezi ochi. E foarte subtilă. Nu e logica obișnuită a logicienilor; e logica unei vieți ascunse, a unei vieți foarte subtile. Tot ceea ce spune el e absurd la suprafață; dar în adâncul spuselor sale există o mare consecvență. Trebuie să pătrunzi în ea; trebuie să-ți schimbi mintea, dacă vrei să-l înțelegi pe Lao Tzu. Poți să-l înțelegi pe Mahavira fără să-ți schimbi câtuși de puțin mintea; așa cum ești, poți să-l înțelegi pe Mahavira. E pe aceeași linie cu tine. Indiferent cât de departe în fața ta s-ar afla, e pe aceeași linie cu tine, pe același drum cu tine.

Când încerci să-l înțelegi pe Lao Tzu, vezi că el se mișcă în zigzag. Câteodată îl vezi luând-o spre est, iar câteodată îl vezi luând-o spre vest, fiindcă el spune că estul e vest și vestul e est, că estul și vestul sunt totuna. El crede în unitatea contrariilor. Și așa e viața.

Așa că Lao Tzu nu e decât un purtător de cuvânt al vieții. Dacă viața e absurdă, Lao Tzu e absurd; dacă viața are o logică absurdă, Lao Tzu are aceeași logică. Lao Tzu nu face decât să reflecte viața. El nu-i adaugă nimic, nu alege din ea nimic în mod special. El doar acceptă tot ceea ce este.

E simplu să vezi spiritualitatea lui Buddha, e foarte simplu; e imposibil să n-o vezi, fiindcă el e atât de extraordinar. Dar e dificil să vezi spiritualitatea lui Lao Tzu. El e atât de obișnuit, e un om la fel ca tine. Va trebui să îți dezvolți înțelegerea. Buddha trece pe lângă tine – recunoști imediat că o ființă umană superioară a trecut pe lângă tine. El are în jurul lui strălucirea unei ființe umane superioare. E greu să îți scape, e aproape imposibil să-ți scape. Dar Lao Tzu ar putea să-ți fie vecin. Poate că l-ai ratat fiindcă e atât de obișnuit, e atât de extraordinar de obișnuit. Și tocmai în asta stă frumusețea.

Să devii extraordinar e lucru simplu: nu e nevoie decât de efort, de rafinament, de cultivare. E o disciplină interioară adâncă. Poți să devii foarte, foarte rafinat, ceva absolut nepământean. Dar să fii obișnuit e realmente lucrul cel mai extraordinar. Niciun efort nu-ți va fi de ajutor; e nevoie de o absență a efortului. Nicio practică nu-ți va fi de ajutor, nicio metodă, niciun mijloc, ci doar înțelegerea. Nici măcar meditația nu-ți va fi de vreun ajutor. Ca să devii un Buddha, meditația îți va fi de ajutor. Ca să devii un Lao Tzu, nici măcar meditația nu te va ajuta – ci doar înțelegerea. Să înțelegi viața așa cum e ea și s-o trăiești cu curaj; să nu fugi de ea, să nu te ascunzi de ea, s-o înfrunți cu curaj, oricum ar fi, bună sau rea, divină sau malefică, rai sau iad.

E foarte greu să fii un Lao Tzu sau să recunoști un Lao Tzu. De fapt, dacă poți să recunoști un Lao Tzu, ești deja un Lao Tzu. Ca să-l recunoști pe Buddha nu e nevoie să fii un buddha, dar ca să-l recunoști pe Lao Tzu trebuie să fii un lao tzu – altminteri e imposibil.

Se spune despre Confucius că s-ar fi dus să-l întâlnească pe Lao Tzu. Lao Tzu era bătrân, Confucius era mai tânăr. Lao Tzu era aproape necunoscut, Confucius era cunoscut aproape de toată lumea. Regii și împărații îl chemau la curtea lor; înțelepții veneau la el să-i ceară sfatul. Era cel mai înțelept om

din China pe vremea aceea. Încetul cu încetul, el trebuie să fi simțit că înțelepciunea lui le era poate de folos altora, dar că el nu era beatific, nu ajunsese nicăieri. Devenise un expert, poate de folos altora, dar nu de folos lui însuși.

Așa că a început o căutare secretă pentru a găsi pe cineva care l-ar putea ajuta. Înțelepții obișnuți n-ar fi putut, pentru că ei veneau de regulă la el să-i ceară sfatul. Marii învățați n-ar fi putut; ei veneau la el să-i ceară părerea în legătură cu problemele lor. Dar trebuia să existe cineva, undeva – viața e imensă. A început o căutare secretă.

Și-a trimis discipolii să găsească pe cineva care i-ar putea fi de ajutor, iar aceștia au venit cu informația că trăia pe lume un om – nimeni nu știa cum îl cheamă – cunoscut ca Bătrânul. Lao Tzu înseamnă Bătrânul. Cuvântul acesta nu reprezintă numele lui; nimeni nu-i știe numele. Era un om atât de necunoscut încât nimeni nu știe unde s-a născut, nimeni nu știe din cine s-a născut; cine a fost tatăl său sau cine a fost mama sa. Pentru că nimeni nu știa... Trăise nouăzeci de ani, dar numai ființe omenești foarte rare îl întâlneau, ființe foarte rare, care aveau altfel de ochi și perspective de așa natură încât îl puteau înțelege. El era numai pentru cei foarte rari. Un om atât de obișnuit, dar numai pentru mințile omenești cele mai rare.

Auzind vestea că există un om cunoscut ca Bătrânul, Confucius s-a dus să-l cunoască. Când l-a întâlnit pe Lao Tzu, a simțit că acesta era un om de o mare înțelegere, de o mare integritate intelectuală, de o mare perspicacitate logică, un geniu. A simțit că era ceva acolo, dar n-a putut să își dea seama ce. În mod vag, misterios, era ceva; omul acesta nu era un om obișnuit, cu toate că părea absolut obișnuit. Era ceva ascuns; purta în el o comoară.

Confucius l-a întrebat: „Ce spui despre moralitate? Ce spui despre modul în care să fie cultivat un bun caracter?” – fiindcă el era un moralist și credea că dacă cultivi un caracter bun, aceasta este realizarea supremă.

faceau discipolii alături de el? Erau pur și simplu în prezența lui. Asta înseamnă *satsang* – faptul de a fi cu el. Trăiau alături de el, se mișcau alături de el, se impregnau pur și simplu de ființa lui. Fiind în prezența lui, încercau să fie deschiși față de el. Fiind în prezența lui, încercau să nu se gândească la nimic. Fiind în prezența lui, deveneau din ce în ce mai tăcuți. În tăcerea aceea el ajungea la ei, venea la ei și le bătea la ușă.

Vreme de nouăzeci de ani a refuzat să scrie sau să spună ceva. Aceasta este atitudinea lui fundamentală: că adevărul nu poate fi spus și adevărul nu poate fi predat ca învățătură. În momentul în care spui ceva despre adevăr, el nu mai e adevărat, simpla rostire a lui îl face să fie fals. Nu-l poți preda ca învățătură. Cel mult îl poți indica. Iar indicația aceea ar trebui s-o reprezinte însăși ființa ta, viața ta întregă – adevărul nu poate fi indicat prin cuvinte. El era împotriva cuvintelor. Era împotriva limbajului.

Se spune că avea obiceiul să iasă în fiecare zi la plimbarea de dimineață, iar un vecin venea cu el. Știind prea bine că nu voia să vorbească, că era un om al tăcerii absolute, vecinul păstra întotdeauna tăcerea. Nici măcar un salut nu era permis, nici măcar să vorbească despre vreme nu era permis. Dacă ar fi spus „Ce dimineată frumoasă!”, ar fi însemnat o pălăvrăgeală prea mare. Lao Tzu făcea o plimbare lungă, mergea kilometri întregi, iar vecinul îl urma.

Ani de zile lucrurile au continuat astfel, dar s-a întâmplat odată ca un oaspete care stătea la vecin să vrea să vină și el, așa că vecinul l-a luat cu el. Acesta nu-l cunoștea pe Lao Tzu și nu-i știa felul de a fi. A început să se simtă sufocat, fiindcă gazda lui nu vorbea, Lao Tzu asta nu vorbea, iar el nu putea înțelege de ce erau atât de tăcuți – astfel că tăcerea a început să-l apese greu.

Dacă nu știi cum să fii tăcut, tăcerea te apasă. Faptul că spui diverse lucruri nu înseamnă că comunică, nu. Faptul că

spui diverse lucruri înseamnă că te ușurezi de o povară. De fapt, comunicarea nu e posibilă prin cuvinte; ci tocmai opusul e posibil – poți să eviți comunicarea. Poți să vorbești, și poți să crezi în jurul tău un ecran de cuvinte, așa încât situația reală nu poate fi cunoscută de ceilalți. Te înfășori ca într-o mantie în cuvintele tale.

Omul a început să se simtă dezgolit și sufocat și stinger; era penibil. Așa că a zis, când soarele răsărea: „Ce soare frumos. Iată! Ce soare frumos se ridică pe cer! Ce dimineată frumoasă!”

Atât a zis. Dar nimeni nu i-a răspuns, fiindcă vecinul, gazda lui, știa că lui Lao Tzu nu i-ar fi plăcut. Și bineînțeles că Lao Tzu n-a zis nimic, nu i-a răspuns.

Când s-au întors, Lao Tzu i-a zis vecinului: „De mâine încolo să nu-l mai aduci pe omul ăsta. Prea pălăvrăgește.” Iar el nu zisese decât atât: „Ce soare frumos”, sau „Ce dimineată frumoasă.” Într-o plimbare de de două-trei ore, doar atât spusese. Dar Lao Tzu a zis: „Nu-l mai aduce pe palavragiul ăsta cu tine. Vorbește prea mult, și vorbește degeaba – doar am și eu ochi și pot să văd că soarele răsare și e frumos. Ce nevoie e s-o spună?”

Lao Tzu a trăit în tăcere. A evitat întotdeauna să vorbească despre adevărul la care ajunsese și a respins întotdeauna ideea că ar trebui să scrie despre el, pentru generațiile care aveau să vină.

La vârsta de nouăzeci de ani, și-a luat rămas bun de la discipolii lui, spunându-le: „Acum plec în munți, plec în Himalaya. Mă duc acolo ca să mă pregătesc să mor. E bine să trăiești cu oamenii, e bine să fii în lume câtă vreme ești viu, dar când se apropie moartea, e bine să pleci în solitudine totală, ca să fii aproape de sursa originară în totala ta puritate și singurătate, necontaminat de lume.”

Discipolii s-au întristat foarte, foarte tare, dar ce puteau face? Au mers în urma lui cale de câteva sute de kilometri, după care Lao Tzu i-a convins, ușor-ușor, să se întoarcă.